

Nuorten Riihimäki ja Loppi

”Kaikkien pitäisi kuunnella nuoria” – kuvaus nuorisotyöstä ja -politiikasta Riihimäen ja Lopen kunnissa sekä nuorten omia kokemuksia vaikuttamisesta ja osallisuudesta.

Yhteenveto

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat lain mukaan kunnan tehtäviin. Kunnat vastaavat paikallisesta nuorisotyöstä, esimerkiksi nuorisotilojen ylläpidosta, nuorten yhdistysten ja ryhmien avustamisesta sekä (erityis)nuorisotyöstä. Kunnissa tehtävä nuorisotyö- ja politiikka ovat nuorten elämää ja arkea eniten koskettava ja saavuttava muoto.

Nuorten osallisuus, vaikuttaminen ja kuuleminen sisältyvät sekä kuntalakiin (26 §) että nuorisolakiin (24 §). Riihimäellä ja Lopella on toimivat nuorisovaltuustot (nuva), jotka toimivat osana kunnan päätöksenteon rakenteita. Nuvalaiset itse kuvaavat nuorisovaltuustossa toimimisen itselleen tärkeäksi, mielekkääksi ja luontevaksi tavaksi osallistua.

Nuvalaiset ovat ajoittain kokeneet vaikuttamisen myös vaikeaksi ja asioiden edistyvän hitaasti. Onnistunut vaikuttaminen on koettu myös ”käyttäytymistaidoksi”. Kaikki nuoret tuntevat nuoria, joilla olisi mielipiteitä ja sanottavaa, mutta jotka eivät halua osallistua esimerkiksi nuorisovaltuustoon tai tulla esille mielipiteiden kanssa.

Yhdeksi tärkeäksi vaikuttamisen kohteeksi nuoret kokevat mielenterveysongelmat ja niihin liittyvien palveluiden mitoituksen riittämättömyyden omassa kotikunnassaan. Suuri osa nuorista voi hyvin, mutta osalla on haasteita liittyen päihteiden käyttöön sekä koulupoissaoloihin. Nuorten itsensä mielestä mielenterveysongelmien hoitaminen ajoissa ehkäisisi myös päihdeongelmia.

Nuorilla itsellään on ajatuksia siitä, miten nuorten hyvinvointia voitaisiin paikallisesti kehittää. Riihimäellä ja Lopella nuoria onkin kuultu ja kuullaan heitä itseään koskettavassa päätöksenteossa hyvinvointikysymyksiin liittyen esimerkiksi osana UNICEFin lapsiystävällinen kunta -toimintamallin ja siihen liittyvän haun puitteissa. Riihimäen nuorisovaltuustolta pyydettiin myös lausuntoa Riihimäen hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 luonnoksesta.

Nuorten itsensä mielestä mielenterveyttä tulisi tukea kouluissa. Mielenterveyspalveluiden ammattilaisten tulisi olla läsnä nuorten arjessa ja esimerkiksi kuraattorin, terveydenhoitajan ja psykologin tulisi olla oppilaiden käytettävissä jokaisena koulupäivänä. Erityistä huomiota tulisi nuorten mielestä kiinnittää niihin nuoriin, joiden elämäntilanne on haastava. Heille pitäisi suunnata varhaisen puuttumisen toimintaa ja pitäisi varmistaa, että heidän näkemyksensä ja kokemuksensa tulee kuulluksi esimerkiksi erilaisten kyselyiden kautta.

Kuva: Kati Nurmi, Kulttuuriperintökasvatuksen seura. Nuoria Policing the Policies -hankkeen koulutuksessa.

Sisällys

Yhteenveto	1
Nuorten Riihimäki ja Loppi: Lait, strategiat, ohjelmat ja toimenpiteet	4
Nuorisotyötä ja-politiikkaa tehdään valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti	4
Paikalliset nuorisopalvelut Riihimäellä ja Lopella	5
Lait edellyttävät nuorten kuulemista	5
Nuorisovaltuustot Riihimäellä, Lopella ja Kanta-Hämeen hyvinvointialueella.....	6
Lapsiystävällinen kunta -mallissa mitataan ja kehitetään lasten ja nuorten osallisuutta.....	9
Nuorten Riihimäki ja Loppi: Nuorten omia kokemuksia vaikuttamisesta ja nuorille tärkeät teemat	10
Nuorten kokemuksia vaikuttamisesta Riihimäellä	11
Nuorten kokemuksia vaikuttamisesta Lopella	12
Nuoret huolissaan mielenterveyshaasteiden lisääntymisestä.....	14
Nuoret omia ajatuksia hyvinvoinnin lisäämiseksi	15
<i>Policing the Policies -hanke</i>	16

Nuorten Riihimäki ja Loppi: Lait, strategiat, ohjelmat ja toimenpiteet

Nuorisotyötä ja -politiikkaa tehdään valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti

Nuorisotyöllä tarkoitetaan ”nuorten kasvun, itsenäistymisen ja osallisuuden tukemista yhteiskunnassa” (opetus- ja kulttuuriministeriö, Nuorisotyö n.d.). Suomi kuuluu niihin harvoihin maihin, joissa nuorisotyö on lakiin perustuvaa toimintaa (Veijola, 2017). *Nuorisopolitiikalla* puolestaan tarkoitetaan ”nuorten kasvu- ja elinolojen sekä sukupolvien välisen vuorovaikutuksen parantamista” (opetus- ja kulttuuriministeriö, Nuorisotyö n.d.). Nuorisopolitiikkaa tehdään yli hallinnonalojen, sillä siinä käsitellään kysymyksiä liittyen mm. toimeentuloon, liikuntaan, kulttuuriin, koulutukseen, asumiseen ja terveyteen.

Sekä nuorisotyön- että politiikan tavoite on parantaa nuorten elinoloja ja luoda edellytyksiä nuorten kansalaistoiminnalle. Nuorisotyötä- ja politiikkaa tehdään ja ohjataan Suomessa valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Valtion tasolla nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyviä asioita hoitaa pääosin opetus- ja kulttuuriministeriö. Joka neljäs vuosi valtioneuvosto hyväksyy valtakunnallisen nuorisotyön ja -politiikan ohjelman, joka sisältää tarkemmat tavoitteet valtakunnalliselle nuorisotyölle ja -politiikalle ja niiden tukemiselle. Ohjelman toteutumista seurataan, ja ohjelma tarkistetaan tarvittaessa (Nuorisolaki 2016, 5 §). Valtion maksaa kunnille vuosittain talousarvionsa rajoissa valtionosuutta nuorisopalvelujen järjestämiseen. Valtionosuus on suhteessa alle 29-vuotiaiden asukkaiden määrään kunnassa. (Kuntaliitto, 2022).

Alueellisesti nuorisotoimen tehtävistä, kuten nuorten tieto- ja neuvontapalveluista sekä harrastus- ja vapaa-ajantoiminnasta vastaavat aluehallintovirastot. Aluehallintovirastot myös jakavat avustuksia nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön, kokoavat tietoja kuntien palveluista ja kouluttavat toimijoita sekä jakavat osan opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisoavustuksista. (opetus- ja kulttuuriministeriö, Nuorisotyö n.d.)

Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat myös kunnan tehtäviin (Nuorisolaki 2016, 8 §). Kunnat vastaavat paikallisesta nuorisotyöstä, esimerkiksi nuorisotilojen ylläpidosta, nuorten yhdistysten ja ryhmien

avustamisesta sekä (erityis)nuorisotyöstä (opetus- ja kulttuuriministeriö, Nuorisotyö n.d.). Kunnissa tehtävä nuorisotyö- ja politiikka ovat varmasti nuorten elämää ja arkea eniten koskettava ja saavuttava muoto. Lisäksi paikallisesti toimii nuorisotyötä tekeviä yhdistyksiä ja yhteisöjä.

Paikalliset nuorisopalvelut Riihimäellä ja Lopella

Riihimäen nuorisopalveluissa työskentelee nuorisopalvelupäällikkö, kolme nuoriso-ohjaajaa, kaksi erityisnuorisotyöntekijää sekä neljä etsivää nuorisotyöntekijää ja koulunuorisotyöntekijä (Riihimäen kaupunki, n.d.; Leväniemi, 2023). Riihimäellä nuorisotyössä henkilötyövuosia on käytössä keskimääräistä suomalaista kuntaa vähemmän (vertailuarvona henkilötyövuodet, joilla alueen henkilökunta vastaisi koko maan keskiarvoa), mutta kunnassa on satsattu erityis- ja etsivän nuorisotyöntekijöiden määrään suhteessa maan keskiarvoon (Nuorisotilastot, 2023).

Samoin Lopella nuorisotyön henkilötyövuodet jäävät alle kansallisen keskiarvon (mt.).

Nuorisopalveluista vastaa hyvinvointi- ja vapaa-aikapäällikkö. Lopella on kaksi nuoriso-ohjaajaa, yksi joustavan perusopetuksen nuoriso-ohjaaja ja yksi vapaa-ajan ohjaaja.

Riihimäen seudun Ohjaamo toimii Riihimäellä, Lopella ja Hausjärvellä. Ohjaamo on monialainen matalan kynnyksen palvelu- ja kohtaamispaikka alle 30-vuotiaille nuorille aikuisille ja heidän läheisilleen. Ohjaamo tarjoaa tietoa, neuvontaa, ohjausta ja ajatusten vaihtoa, ammattilaisen tuella ilmaiseksi ja anonyymisti sekä ilman ajanvarausta. Riihimäen seudun Ohjaamossa nuoria palvelevat muun muassa TE-asiantuntija, sosiaaliohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä, opinto-ohjaaja, nuoriso-ohjaaja, nuorten terveydenhoitaja ja suuhygienisti. Lisäksi Ohjaamosta saa etäyhteyden esimerkiksi asumisneuvontaan ja Kelaan. Riihimäen seudun nuoret aikuiset pääsevät vaikuttamaan Ohjaamon toimintaan Ohjaamon Vaikuttajaklubilla. (Ohjaamo Riihimäen seutu, 2023)

Lait edellyttävät nuorten kuulemista

Nuorten osallisuus, vaikuttaminen ja kuuleminen sisältyvät sekä kuntalakiin (26 §) että nuorisolakiin (24 §) (opetus- ja kulttuuriministeriö, Lait ja asetukset: Nuoriso, n.d.). Myös perustuslaissa (6 §) ja Lasten oikeuksissa (artikla 12) todetaan, että nuorilla on oikeus vaikuttaa itseään koskeviin asioihin. (Nuorten Suomi, n.d.). Nuorisolaissa (24 §) todetaan erikseen myös, että laeissa määriteltyjen osallistumisen, kuulemisen ja vaikuttamisen tapojen lisäksi, ”kunnan ja valtion viranomaisen tulee tarjota ja järjestää nuorille mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa

paikallista, alueellista ja valtakunnallista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn tai heitä tulee muutoin kuulla mainituissa asioissa. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevissa asioissa.”

Huomionarvoista on, että sekä nuorisotyön että -politiikan viitekehyksessä kunnan tulee tehdä tarvittavaa yhteistyötä nuorten itsensä lisäksi heidän perheidensä kanssa. Yhteistyötä on myös tehtävä muiden nuorisotyötä tekevien tahojen, kuten viranomaisten, nuorisoalan järjestöjen ja seurakuntien kanssa. (Kuntaliitto, 2022)

Nuorisolain (8 §) mukaan ”kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa.” Nuorisolaissa ei ole yksityiskohtaisesti määritelty nuorisotyön toimintamuotoja kunnissa (Kuntaliitto, 2022) Tämän nähty toisaalta vahvistavan kuntien itsenäisyyttä paikallisiin olosuhteisiin sopivan työn ja toiminnan järjestämisessä sekä mahdollistavan uudenlaisia nuorisotyön muotoja ja nuorisotyön uudistumista ajassa (mt.). Toisaalta sääntelyn puute on nähty uhkana, koska kuntatalouden mahdollisten säästöjen pelätään kohdistuvan palveluihin, joilla ei ole lain antamaa turvaa (Veijola, 2017)

Tarkemmat nuorisotyön ja -toiminnan järjestämiseen liittyvät linjaukset ja päätökset tehdään siis kuntakohtaisesti. Valtion nuorisoneuvoston tutkimus- ja arviointijaoston jäsenen ja Oulun nuorisopalveluiden palvelupäällikkö Riitta Veijolan mukaan tämä vaatii myös nuorisotyöntekijöiltä ja -järjestöiltä erityistä panosta: ”Nuorisotyön ammattilaisten tehtävänä onkin jatkossa aktiivisesti vaikuttaa oman kuntansa päätöksentekoon tuomalla sinne ajankohtaista tietoa nuorten elinoloista ja tarpeista.”(mt.)

Vaikka lait turvaavat nuorten osallisuuden, kuulemisen ja vaikuttamisen, tulee näihin liittyvien käytäntöjen, tapojen ja foorumeiden vahvistamista ja kehittämistä tehdä laajassa yhteistyössä, johon kuuluvat esimerkiksi kuntien viranhaltijat, nuorisotyön ammattilaiset, järjestöt ja nuoret itse.

Nuorisovaltuustot Riihimäellä, Lopella ja Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Nuorten mahdollisuudesta osallistua ja vaikuttaa nuorten vaikuttajaryhmässä säädetään kuntalain (410/2015) 26 §:ssä: ”Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä ja

huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.”

Riihimäen kaupungilla nuorisovaltuuston kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus. Kaupungin hallintosäännön mukaan nuorisovaltuusto voi nimetä sivistyksen ja hyvinvoinnin lautakunnan, teknisen lautakunnan ja elinvoimalautakunnan kokouksiin kaksi edustajaansa, joilla on läsnäolo- ja puheoikeus (Riihimäen kaupunki, 2022; Leväniemi, 2023).

Lisäksi syksystä 2022 alkaen nuorisovaltuusto on voinut nimetä valtuuston kokoukseen edustajansa, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus sekä suora aloiteoikeus. Kaupunginvaltuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Nuoriso-ohjaaja Heikki Leväniemen mukaan oikeus osallistua ja puhua kaupunginvaltuuston kokouksessa on pitkään odotettu parannus nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisäämisessä. Suoran aloiteoikeuden puuttuminen oli viimeinen este Riihimäelle Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatin saamiseksi. (Leväniemi, 2023).

Toukokuussa 2023 Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto ry myönsi sekä Riihimäen että Lopen kunnille Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatin (Aamuposti 17.5.2023). Sertifikaatti on tunnustus kunnille, jotka kiitettävällä tavalla edistävät kunnan nuorten osallisuutta ja nuorisovaltuuston toiminnan mahdollisuuksia. Sertifikaatissa on nuorisovaltuuston omasta näkemyksestä: Sen edellytyksenä on, että nuorisovaltuusto kokee, että sillä on hyvät toimintaedellytykset ja resurssit vaikuttaa ja kuulla myös kunnan muita nuoria. (Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatti, n.d.)

Riihimäellä toimii nuorisovaltuuston lisäksi koulujen oppilas- ja opiskelijakuntien hallituksia sekä lapsiparlamentti.

Lopella nuorisovaltuuston tehtävä on vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun. Nuorisovaltuuston tulee seurata asioita, joilla on merkitystä nuorten hyvinvointiin. Kunnanhallitus päättää nuorisovaltuuston asettamisen yhteydessä nuorisovaltuuston edustajien mahdollisesta läsnäolo- ja puheoikeudesta kunnan eri toimielimissä. (Lopen kunta, hallintosääntö 2022)

Nuorisovaltuusto valmisteleo itse toimintasääntönsä, jossa säädetään esimerkiksi nuorisovaltuuston valinnasta, jäsenten lukumäärästä ja sen tehtävistä. Kunnanhallitus hyväksyy toimintasäännön. Toimintasuunnitelman nuorisovaltuusto tekee toimikaudekseen. Suunnitelma toimitetaan valtuustolle tiedoksi ja sen toteutumista seurataan vuosittain. Toimintaresursseista päätetään vuosittain kunnan talousarviossa. (m.t) Myös Lopen nuorisovaltuusto sai aloiteoikeuden kunnanvaltuustoon vuonna 2022. (Lopen kunta, nuorisovaltuuston pöytäkirja, 2022)

Nuorisovaltuuston työskentelyä koordinoi ja tukee nuoriso-ohjaaja, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus nuorisovaltuuston kokouksissa. Nuorisovaltuusto valitaan joka toinen vuosi syys–lokakuussa järjestettävillä vaaleilla, joissa 13–18-vuotiaat voivat asettua ehdolle ja äänestää. (Lopen kunta, hallintosääntö 2022)

Niin kutsuttu sote-uudistus siirsi sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämistä vastuun hyvinvointialueille 1.1.2023 (valtioneuvosto, n.d.). Laissa hyvinvointialueista (32 §) todetaan, että ”aluehallituksen on asetettava nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä”. Laissa todetaan lisäksi, että nuorisovaltuuston jäsenet valitaan hyvinvointialueen kunnissa toimivien nuorisovaltuustojen jäsenistä siten, että kustakin valtuustosta valitaan vähintään yksi edustaja. Aluehallituksen on huolehdittava hyvinvointialueen nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä (mt.).

Nuorisovaltuuston tehtävänä vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla se arvioi olevan merkitystä lasten ja nuorten ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta. Lisäksi nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Lapsiystävällinen kunta -mallissa mitataan ja kehitetään lasten ja nuorten osallisuutta

UNICEFin Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli edistää lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oikeuksien toteutumista kunnassa. Sen tavoitteena on auttaa kuntia edistämään erityisesti heikoimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten oikeuksia.

Käytännössä toimintamalli tarkoittaa esimerkiksi sitä, että

- lapsia ja nuoria kohdellaan tasa-arvoisesti kunnan asukkaina,
- lapset ja nuoret otetaan mukaan palveluiden suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen,
- jokaiselle lapselle ja nuorelle turvataan yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua,
- päätöksenteossa hyödynnetään lasten ja nuorten tietämystä omasta arjestaan ja
- lapsen ja nuoren oikeus riittävään osuuteen yhteiskunnan voimavaroista näkyy kunnan talousarviossa.

(Unicef, n.d.; Riihimäen kaupunki, Lapsiystävällinen kunta, n.d.)

Lopen kunta valittiin marraskuussa 2019 mukaan UNICEFin lapsiystävällinen kunta -malliin.

Lopella on laadittu mallin alkukartoitus sekä valittu tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit vuosille 2022–2024. Mittaristoon kuuluu esimerkiksi päätös lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönotosta kunnassa (tehty 30.5.2022), sekä arvioinnin käytännön toimenpiteiden tuloksiin liittyviä mittareita.

Toimenpiteisiin on kirjattu mm. kunnan palveluihin liittyvän palautteen systemaattinen kerääminen lapsilta ja nuorilta. Palautteen keräämistä varten kaikilta toimialoilta asiaan perehdytetään vastuuhenkilö. Erityisenä ikäryhmätavoitteena on mainittu 7–12-vuotiaiden osallisuuden lisääminen. (Lopen kunta, Unicef – Lapsiystävällinen kunta, n.d.)

Riihimäen kaupunki on tällä hetkellä mukana kehittämistyössä, jonka kautta haetaan Unicefilta Lapsiystävällinen kunta -mainintaa. Kehittämistyöstä vastaa keväällä 2020 perustettu koordinaatioryhmä. (Riihimäen kaupunki, Lapsiystävällinen kunta, n.d.)

Kuva: Eeva Astala, Kulttuuriperintökasvatuksen seura. Nuvalaisten haastattelut toteutti erityisasiantuntija Ira Vihreälehto (kuvassa keskellä)

Nuorten Riihimäki ja Loppi: Nuorten omia kokemuksia vaikuttamisesta ja nuorille tärkeitä teemat

Teimme kaksi ryhmähaastattelua nuorisovaltuuston nuorille helmikuussa 2023. Ensimmäinen haastattelu toteutettiin Riihimäen nuorisovaltuuston kanssa. Paikalla oli kahdeksan iältään 16–20-vuotiasta nuorta ja kaksi nuorisotyöntekijää. Haastattelu tehtiin Helsingissä, nuorisovaltuuston Eduskuntatalon vierailun yhteydessä ravintolassa. Haastattelutilanne oli rento ja nuoret kykenivät ilmaisemaan itseään avoimesti. Nuorisotyöntekijä, joka vastaa nuorisovaltuuston toiminnasta oli paikalla ja kuulolla, vaikka ei voinutkaan hällisevässä ravintolassa kuulla kaikkea mitä sanottiin. Kukaan ei reagoinut negatiivisesti kysymyksiin, eivätkä muut kommentoineet toisten vastauksia. Nuoret myös ilmaisivat, jos haastattelijä jätti kysymättä joltakin jonkun kysymyksen, eli he halusivat varmistua, että kaikki saivat vastata kaikkiin kysymyksiin. Nuoret toivoivat, että heitä ja heidän vastauksiaan ei voi tunnistaa, joten vastauksia ei ole eritelty henkilöittäin.

Lopen ryhmähaastattelu tapahtui nuorisovaltuuston kokouksen yhteydessä, paikalla oli 4 edustajaa, 2 oli estynyt. Nuoret olivat 17–20-vuotiaita. Nuoret pohdiskelivat vastauksiaan rauhallisesti, tunnelma oli avoin ja rentoutunut. Haastattelu oli kokouksen asialistalla ja sille oli varattu reilusti aikaa. Tälläkin kertaa nuorisovaltuustoa vetävä nuorisotyöntekijä oli paikalla ja kuulolla, joka on saattanut vaikuttaa nuorten vastauksiin.

Nuorilta kysyttiin seuraavia asioita:

- Mihin haluaisin vaikuttaa ja mitkä ovat sinulle tärkeitä teemoja?
- Millä tavalla sinulle on luontevaa vaikuttaa?
- Onko nuorten mielipiteellä väliä?
- Kuka sinua kuuntelee? Kenen pitäisi kuunnella?
- Keiden nuorten ääni jää kuulematta.

Haastattelut olivat vuorovaikutteisia keskustelutilanteita, ja ennalta valittujen kysymysten lisäksi nuoret vastailivat tilanteessa spontaanisti esiin nousseisiin kysymyksiin.

Nuorten kokemuksia vaikuttamisesta Riihimäellä

Kaikki haastatellut kokivat nuorisovaltuustossa toimimisen tärkeäksi, mielekkääksi ja luontevaksi tavaksi osallistua. Toisaalta useimmat eivät osanneet sanoa, oliko omalla osallistumisella ”ollut väliä” ja tärkein aihe tähän mennessä (nuorten monitoimitaloa koskenut aloite) oli tullut nuorisovaltuuston käsittelyyn kiireellisesti, aikaa kommentoida oli annettu vähän ja eräs kertoikin: ”tuli fiilis, että tahallaan hiljennettiin, kun reagointiaikaa oli liian vähän, mutta me saatiin kirjattua meidän esitys silti”.

Nuoret kertoivat, että olivat tulleet nuorisovaltuustoon mukaan esimerkiksi vanhempien, isosiskon tai nuorisotyöntekijän rohkaisemana. Osa oli halunnut toimintaan mukaan jo pitkän aikaa, osa oli tullut mukaan hetken asiaa mietittyään. Kaverit olivat suhtautuneet toimintaan nuorisovaltuustossa mutkattomasti, samoin vanhemmat kannustivat. Eli he olivat kaikki vapaaehtoisesti mukana toiminnassa ja oletettavasti motivoituneita.

Kysymys muista vaikuttamisen tavoista vaikutti vaikealta kysymykseltä ja apukysymysten avulla osa kertoi osallistuneensa mielenosoituksiin, Pride-marssiin, osa oli allekirjoittanut nettiadressin, osa oli ollut mukana myös koulun oppilaskunnassa. Osa kertoi pyrkivänsä vaikuttamaan asioihin myös sosiaalisen median kautta, Instagramia ja Ylen uutisten kommenttiosastoa pidettiin myös hyvänä paikkana, Twitter koettiin enemmän kanavaksi, jota seurattiin, mutta jossa ei kannata osallistua keskusteluun, ettei tule maalitetuksi ja saa ”trolleja perään”. Osa halusi ehkä jatkaa politiikassa myöhemmin ja osa ehdottomasti ei.

Osa kertoi tulevansa kuulluksi, koska ”osaa käyttäytyä” ja että ne, jotka eivät hoida asioita ”aikuisten haluamalla tavalla” jäävät kuulematta. Onnistunut vaikuttaminen koettiin siis myös ”käyttäytymistaidoksi”. Vaikuttaminen koettiin joskus myöskin vaikeaksi ja että asiat edistyvät hitaasti. Yksi nuori kertoi olleensa nuorempana aktiivisempi ja äänekkäämpi ja huomanneensa, että asiat edistyvät paremmin kuin reagoi rauhallisemmin, eikä ”kailota”. Osa mainitsi, että erityisesti ehkä pojat ja syrjäytyneet nuoret jäävät kuulematta, toiset olivat sitä mieltä, että neuroepätyypilliset nuoret eivät saa ääntään tarpeeksi kuuluviin, ”yhteiskuntaa ei ole suunniteltu niille, joilla on herkkyksiä”. ”Ne kenellä menee hyvin, niitä kuunnellaan.” ”Kaikki eivät hyödynnä omaa ääntään” ja toisaalta ”mua on aina kuunneltu”, mutta ”amikset ei ehkä tule kuulluksi”, ”maahanmuuttajia ja seksuaalivähemmistöjä ei mun mielestä syrjitä”.

Kaikki eivät aina kuuntele nuoria, mutta paremmin kuuntelevat jotkut yhdistykset, nuorisotyöntekijät ja toiset nuoret, haastattelussa summattiin. Lisäksi nuorten vaikuttamisesta todettiin, että ”tietenkin on väliä, että tulee kuulluksi” ja että ”kaikkien pitäisi kuunnella nuoria”.

Nuoret halusivat vaikuttaa esimerkiksi hoitoalaa koskeviin päätöksiin, nuorten mielenterveyspalvelujen turvaamiseen, nuorten kehitysvammaisten ja nepsy-oireisten palveluihin ja ilmastoasioihin. ”Oon valmistumassa hoitoalalle ja mietin, että miten mä jaksan työskennellä sit, niin pitkiä päiviä”.

Nuorten kokemuksia vaikuttamisesta Lopella

Tärkeiksi vaikuttamisen kohteiksi nuoret mainitsivat mielenterveysongelmat ja niiden puutteelliset palvelut pienessä kunnassa, ilmastomuutos ja siihen vaikuttaminen, maaseudulla asuvien nuorten huomioiminen esimerkiksi puutteelliset liikenneyhteydet. Lisäksi tärkeiksi vaikuttamisen kohteiksi nimettiin yleisesti nuorten hyvinvointiin liittyvät asiat, urheilu- ja harrastusmahdollisuuksien turvaaminen.

Kaikki kokivat tulevansa kuulluksi nuorisovaltuustossa, jossa osa on toiminut jo useamman kauden ja osa on vasta ensimmäisellä kaudella. Kaikille toiminta on mielekästä ja mieluisaa.

Osallistumisen syyksi, eräs kiteytti: ”että nuoret otettaisiin tosissaan, välillä tuntuu ettei kuunnella”. ”Osa ei kiinnosta nuorten mielipiteet, ne sanoo vaan, et katotaan tätä myöhemmin”.

Nuorten mielestä osa kuuntelee nuoria työn puolesta, kuten nuorisotyöntekijä tai valtuutetut, jotkut päättäjät ovat kiinnostuneita ja auttavat ja rohkaisevat nuoria eteenpäin. Kaikki olivat sitä mieltä, että päättäjää pitäisi tavata useammin ja kunnassa onkin ollut kokeiltu, että valtuuston puheenjohtajaa esimerkiksi tavattaisiin 1-2- kertaa vuodessa.

Ketkä eivät kuuntele nuoria? Keskustelu siirtyi kouluun ja terveydenhuoltoon, josta todettiin varsin yksimielisesti, että osa opettajista kuuntelee nuoria, mutta terveydenhoitaja ja kuraattori eivät. Lisäksi keskustelua oli sitä, että kunnassa ei ole miespuolisia työntekijöitä, joiden luona pojat voisivat käydä puhumassa esimerkiksi mielenterveyteen liittyvistä asioista. Eräs epäili, että poika saattaisi tulla avun hakemisesta kiusatuksi herkemmin kuin tytöt. Osa nuorista olisi lisäksi halunnut vaikuttaa lukiossa lukujärjestykseen, ”että ei ole vaikka neljää hypäriä keskellä päivää”, mutta ei se kiinnosta ketään”. Eräs nuori nosti keskusteluun aloitteen, joka oli tehty, jotta saataisiin ”moposuora” paikallisille nuorille. Aloite oli hylätty ja nuorille oli selitetty, että ”kukaan ei ota vastuuta siitä, onko se turvallinen”. Asia oli jäänyt mietityttämään, sillä ”nämä on kuitenkin onnistuneet muualla, et siellä on sitten otettu vastuuta”. Aiheesta oli kuulemma tehty myös osuus tv-ohjelmaan, joka löytyy Ylen Areenasta.

Muiksi vaikuttamisen muodoiksi nuoret mainitsevat koulun oppilaskunnan, jota toisaalta kritisoiitiin: ”tuntui että sen tärkein tehtävä oli hakea opettaja paikalle” ja että ”pandemian aikana se toiminta oli ihan kuollutta”. Osa kertoi vaikuttavansa lisäksi sosiaalisessa mediassa, kuten Instagramissa, jollakin oli Facebookissa omat esittelysivut. Aktiivisin somen käyttäjä oli saanut pääosin myönteistä palautetta: ”hyvä kun nuoretkin on aktiivisia”, mutta myös negatiivista huomiota.

Kaikki nuoret tuntevat nuoria, joilla olisi mielipiteitä ja sanottavaa, mutta jotka eivät halua osallistua esimerkiksi nuorisovaltuustoon tai tulla esille mielipiteiden kanssa. Enemmistö nuorista ei kuulemma joko uskalla tai osaa, heidän on vaikea lähteä mukaan: ”se aloittaminen on vaikeaa, ei tiedetä miten pitäisi toimia”. ”Kouluissa voisi kertoa, keneen voi ottaa yhteyttä, jos haluaa vaikuttaa asioihin”. Toisaalta nuoret kertoivat puhuneensa toisille nuorille nuorisovaltuustosta ja vaikuttamisen tavoista, joten hiljaisimmat voivat vaikuttaa ainakin välillisesti nuorisovaltuustolaisen kautta. Lisäksi he olivat rohkaisseet muita nuoria toimintaan mukaan.

Osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia tulisi tarjota nuorille, mutta niihin ei ole pakko tarttua. Nuori saattaa joko kokea vaikutusmahdollisuutensa hyväksi, vaikka ei ole esittänyt omaa

mielipidettään tai ottanut kantaa asioihin. Kaikilla ei ole motivaatiota vaikuttamiseen. Jos halutaan selvittää, miten nuoret vaikuttavat, täytyy kysyä myös, miksi nuori haluaisi vaikuttaa.

Nuoret huolissaan mielenterveyshaasteiden lisääntymisestä

Nuorten ryhmähaastatteluissa sekä aiemmissa kohtaamisissa riihimäkeläisten ja loppilaisten nuorten kanssa nuorten mielenterveyteen liittyvät kysymykset ovat nousseet tärkeäksi yhteiskunnalliseksi haasteeksi, jonka ratkaisua nuoret pitävät erityisen merkittävänä. Havaintoa tukee myös esimerkiksi Riihimäen kaupungin strategian 2035 tausta-aineistoksi koottu raportti, jossa esitellään lasten ja nuorten osallistamisen tuloksia vuosilta 2020 ja 2021. Aineistossa todetaan, että ”nuorten suurin huoli ja kriisi nähtiin nuorten terveystalvaiden saatavuudessa, erityisesti koskien mielenterveyspalveluita. Se asetettiin prioriteettilistalla hyvin korkealle.” (Riihimäen kaupunki, 2021) Nuoret myös kokivat, että yhdenvertaisuuden lisääminen ja kiusaamisen lopettaminen vähentäisivät nuorten kokemia mielenterveyden ongelmia. (mt.)

Riihimäen ja Lopen nuorten huoli on perusteltu, sillä nuorten mielenterveyden häiriöt ovat yleisiä: jopa noin 20–30 % nuorista kärsii mielenterveyden häiriöistä. Vakavampien häiriöiden esiintyvyys on pysynyt vakaana pitkään, mutta lievemmät ahdistus- ja mielialaoireet näyttävät lisääntyneen. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen kysyntä on kasvanut: Tarvetta on erityisesti matalan kynnyksen palveluille. (Hus, 2022) Tähän nähden loppelaisten nuorten kokemusta siitä, että terveydenhoitaja ja kuraattori eivät kuule nuoria, on erityisen hätkähdyttävä.

Myös Riihimäen seudulla on tunnistettu kysynnän kasvu ja nuorten päihde- ja mielenterveyspalveluiden mitoituksen riittämättömyys. Palveluihin on ollut jonoa ja niistä on puuttunut henkilökuntaa. Varsinkaan lasten- ja nuorisopsykiatrista apua ei ole ollut tarjolla riittävästi ja riittävän ajoissa. (Riihimäen seudun terveyskeskuksen ky, n.d.)

Vuoden 2020 nuorisobarometri osoitti, että valtaosa nuorista voi hyvin, mutta erilaiset elämän haasteet kasautuvat haavoittuvimmassa asemassa oleville nuorille. (Mäkeläinen & Pasanen, 2021) Myös Riihimäen seudulla nuorten hyvinvointi vaihtelee paljon. Suuri osa nuorista voi hyvin, mutta osa on ahdistuneita, mikä voi ilmetä koulussa ja vapaa-ajalla käytösongelmina, vetäytymisenä pelimaailmaan tai muutoin ongelmina kaveri- ja muissa ihmissuhteissa sekä päihteiden käytön varhaisena aloittamisena. Lastensuojelun ja palveluohjauksen mukaan suurimmat huolet ja haasteet liittyvät lasten ja nuorten päihteiden käyttöön sekä nuorten koulupoissaoloihin. (Riihimäen

seudun terveystieteiden keskuksen ky, n.d.) Nuorten itsensä mielestä mielenterveysongelmien hoitaminen ajoissa ehkäisisi myös päihdeongelmia (Riihimäen kaupunki, 2021).

Nuoret omia ajatuksia hyvinvoinnin lisäämiseksi

Riihimäen nuorisovaltuustolta pyydettiin lausuntoa Riihimäen hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 luonnoksesta. Nuorilta pyydettiin kommentteja muun muassa seuraaviin asioihin: Näkykö nuorten hyvinvoinnin edistäminen suunnitelmassa? Jos ei, niin miten sitä voitaisiin lisätä? Puuttuuko suunnitelmasta jokin hyvinvointiin ja sen edistämiseen liittyvä asia, jonka eteen pitäisi työtä tehdä? Miten nuoria voitaisiin tukea/kannustaa huolehtimaan ja edistämään omaa hyvinvoinnistaan esim. elintapojen osalta? Vastaavatko suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet tavoitteisiin? Entä pystytäänkö arvioinnilla tarkastelemaan tavoitteiden toteutumista ja toimenpiteiden vaikuttavuutta? (Riihimäen kaupunki, 2023)

Nuorten itsensä mielestä mielenterveyttä tulisi tukea kouluissa: Kuraattorit voisivat olla mukana nuorten kouluterveystarkastuksissa. Näin tutuksi tullee ammattilaiselle olisi matalampi kynnyks mennä juttelemaan myöhemminkin. Lisäksi kuraattorin, terveydenhoitajan ja psykologin tulisi olla oppilaiden käytettävissä jokaisena koulupäivänä. Nuoret ehdottavat, että mielenterveyspalveluista tiedotettaisiin terveystiedon ja opintojen ohjauksen tunneilla. Lisäksi nuoret huomauttavat, että esimerkiksi eroperheille ja eroperheiden lapsille tulisi lisätä tukea ja tarjota mahdollisuus perheneuvolan palveluihin. (Riihimäen kaupunki, Lausunnot hyvinvointisuunnitelman luonnoksesta, 2023.)

Erityistä huomiota tulisi nuorten mielestä kiinnittää syrjäytymisen ehkäisyyn ja seurantaan. Varhaisen puuttumisen toimintaa tulisi nuorten näkemyksen mukaan suunnata myös juuri aikuisuuden kynnyksellä oleville nuorille aikuisille ja työssä käyville aikuisille, joilla on haastava elämäntilanne. Nuoret huomauttavat, että seurantaa pitää tehdä myös heille, jotka eivät ole valtakunnallisten kyselyiden piirissä: Esimerkiksi kouluterveyskyselyn piirissä ovat vain koulua käyvät ja opiskelevat: Miten saada ymmärrystä syrjäytyneistä/syrjäytymisvaarassa olevista nuorista, jotka eivät ole koulussa tai opiskele? (m.t.)

Policing the Policies -hanke

Policing the policies: Grassroots advocacy initiative for EU-level aligned and inclusive youth strategies - hankkeessa (2022–24) tarkastellaan paikallista nuorisopolitiikka ja sen käytännön toteutumista kunnissa sekä käsitellään nuorisopolitiikkaa koskevia kysymyksiä yhdessä nuorten, nuorisotoimen, nuorisjärjestöjen ja paikallishallinnon päättäjien kanssa. Hankkeen tavoitteena on edistää kuntatason nuorisopolitiikan yhdenmukaistamista EU:n tasolla ja tukea nuorten aktiivista osallistamista kansalliset rajat ylittävien kumppanuuksien ja verkostoitumisen avulla. Ennen kaikkea, hankkeen tavoitteena on edistää nuorten osallistumista ja osallisuutta nuorisopolitiikassa, innostaa heitä mukaan toimintaan ja saada heidän äänensä kuuluville.

Hankkeen partnereita ovat Suomesta Kulttuuriperintökasvatuksen seura, Saksasta CRISP (Crisis Simulation for Peace) ja Puolasta Fundacja Pole Dialogu. Hanketta koordinoi People's Parliament -järjestö Serbiasta. Jokaisesta maasta hankkeessa on mukana kaksi eri kuntaa, Suomesta Riihimäki sekä Loppi. Hanketta rahoittaa Euroopan komission Erasmus+ -ohjelma.

Tämä raportti toteutettiin osana hanketta keväällä 2023. Raportti koostettiin loppelaisten ja riihimäkeläisten nuorten fokusryhmähaastattelujen ja nk. desk research -tiedonhaun pohjalta. Raportin tavoitteena on antaa kuva nuorten vaikuttamismahdollisuuksista kunnissa sekä tarjota uusia näkökulmia niihin teemoihin ja tapoihin, joihin nuoret itse haluaisivat vaikuttaa. Raportin kirjoittivat Kulttuuriperintökasvatuksen seuran toiminnanjohtaja Eeva Astala ja erityisasiantuntija Ira Vihreälehto.

Syksyllä 2022 hankkeessa toteutettiin kansallisia ja kansainvälisiä koulutuksia, joiden tarkoituksena on lisätä nuorten tietoisuutta nuorisopolitiikasta, innostaa heitä osallistuman nuorisopolitiikkaan ja osallista heitä kartoittamaan oman kuntansa tilannetta nuorten näkökulmasta. Lue lisää artikkelistamme [Nuorten vaikuttamisvideot ottavat kantaa muun muassa mielenterveyteen ja hoito-alan työoloihin](#).

**Euroopan unionin
rahoittama**

Euroopan unionin rahoittama. Esitetyt näkemykset ja mielipiteet ovat kuitenkin vain kirjoittajien omia eivätkä välttämättä vastaa Euroopan unionin tai Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanoviraston (EACEA) näkemyksiä ja mielipiteitä. Euroopan unionia tai EACEAa ei voida pitää niistä vastuussa.

Lähteet:

Hus. 22.8.2022. Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelujen kysyntä on kasvanut – tarvetta on erityisesti matalan kynnyksen palveluille. Verkkosivu. Viitattu 12.5.2023. <https://www.hus.fi/ajankohtaista/lasten-ja-nuorten-mielenterveyspalvelujen-kysynta-kasvanut-tarvetta-erityisesti>

Kuntaliitto. 8.2.2022. Nuorisotyö ja -politiikka. Verkkosivu. Viitattu 2.5.2023 <https://www.kuntaliitto.fi/opetus-ja-kulttuuri/nuorisotyö>

Laki hyvinvointialueesta. 2021. 29.6.2021/611. Verkkosivu. Viitattu 11.5.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2021/20210611>

Leväniemi, Heikki. 2023: Policing the Policies -raportti ja Nuvalaisten ajatuksia nuorten hyvinvointia edistävästä asioista. Yksityinen sähköpostiviesti 15.5.2023. Viestin saaja: Eeva Astala

Lopen kunta. n.d. Unicef – Lapsiystävällinen kunta. Verkkosivu. Viitattu 12.5.2023. <https://www.loppi.fi/kunta-ja-paatokset/unicef-lapsiystavallinen-kunta/>

Lopen kunta. 2022. Lopen kunnan hallintosääntö. Pdf-tiedosto. Viitattu 9.5.2023. www.loppi.fi/uploads/sites/2/2022/09/lopen_kunnan_hallintosaanto_hyvaksyty_kvalt_26092022_pyk_50_voimaan_01012023.pdf

Lopen kunta. 7.11.2022. Nuorisovaltuuston kokous. Pdf-tiedosto. Viitattu 15.5.2023. <https://www.loppi.fi/uploads/sites/2/2023/01/7.11.2022.pdf>

Mäkeläinen, S. & Pasanen, A. 25.3.2021. Miten nuoret huomioidaan mahdollisimman hyvin sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamisessa? Verkkosivu. Viitattu. 10.5.2023. <https://tietoanuorista.fi/miten-nuoret-huomioidaan-mahdollisimman-hyvin-sosiaali-ja-terveyspalveluiden-uudistamisessa/>

Nuorisolaki. n.d. 21.12.2016/1285. Verkkosivu. Viitattu 2.5.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2016/20161285>

Nuorisotilastot. 2023. Nuorisotyö kunnissa. Verkkosivu. Viitattu 9.5.2023. <https://nuorisotilastot.fi/1131/visualisoinnit/kuntien-nuorisotyö/>

Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatti. n.d. Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaatti.
Verkkosivu. Viitattu 15.5.2022. <https://nuva.fi/palvelumme/nuvamyonteinen-kunta/>

Nuorten Suomi. n.d. Nuorille hyvä maakunta ja hyvinvointialue. Viitattu 10.5.2023. www.nuortensuomi.fi/wp-content/uploads/2022/01/Nuorille-hyva-maakunta-ja-hyvinvointialue-suositukset-syksy2021.pdf

Ohjaamo Riihimäen seutu. 2023. Ohjaamo Riihimäen seutu (Riihimäki, Loppi, Hausjärvi). Verkkosivu. Viitattu 11.5.2023. <https://ohjaamot.fi/web/ohjaamo-riihim%C3%A4en-seutu>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. n.d. Nuorisotyö. Verkkosivu. Viitattu 10.5.2023 <https://okm.fi/nuorisotyö>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. n.d. Lait ja asetukset: Nuoriso. Verkkosivu. Viitattu 9.5.2023.
<https://okm.fi/nuoriso/lainsaadanto>

Veijola, Riitta. 5.1.2017. Muutama nosto uudesta nuorisolaista. Verkkosivu. Viitattu 11.5.2023.
<https://tietoanuorista.fi/muutama-nosto-uudesta-nuorisolaista/>

Riihimäen kaupunki. n.d. Nuorisopalvelut. Verkkosivu. Viitattu 11.5.2023. <https://www.riihimaki.fi/ela-ja-voi-hyvin/nuorisopalvelut/>

Riihimäen kaupunki. n.d. Lapsiystävällinen kaupunki. Verkkosivu. Viitattu 12.5.2023. www.riihimaki.fi/opi-ja-kasvata/lapsiystavallinen-kunta

Riihimäen kaupunki. 2023. Lausunnot hyvinvointisuunnitelman luonnoksesta. Pdf-tiedosto. Viitattu 22.5.2023.

Riihimäen kaupunki, 16.1.2023. Nuorisovaltuuston kokouspöytäkirja. Pdf-tiedosto. Viitattu 12.5.2023.
<https://www.riihimaki.fi/uploads/2023/01/a2937bb4-nuorisovaltuuston-kokouksen-poytakirja-16.1.2023.pdf>

Riihimäen kaupunki, 2022. Riihimäen kaupungin hallintosäätö. Pdf-tiedosto. Viitattu 10.5.2023.
<https://www.riihimaki.fi/uploads/2022/02/8c8ae35f-riihimaen-kaupungin-hallintosaanto-14.2.2022.pdf>

Riihimäen kaupunki, 2021. Strategia 2035 Tausta-aineisto Osallistaminen lapset ja nuoret. Pdf-tiedosto. Viitattu 12.5.2023. <https://www.riihimaki.fi/uploads/2021/11/1b1272d1-strategia-2035-tausta-aineisto-osallistaminen-lapset-ja-nuoret-julkaisuvalmis.pdf>

Riihimäen seudun terveystieteiden keskuksen ky. n.d. Riihimäen seudun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Verkkosivu. Viitattu 11.5.2023. <https://www.riihimaenseudunterveyskeskus.fi/perheiden-lasten-ja-nuorten-palvelut/perhekeskus/riihimaen-seudun-lasten-ja-nuorten-hyvinvointisuunnitelma/>

Unicef. n.d. Lapsiystävällinen kunta. Verkkosivu. Viitattu 11.5.2023. <https://www.lapsiystavallinenkunta.fi/>

Valtioneuvosto. n.d. Sote-uudistus. Verkkosivu. Viitattu 11.5.2023. <https://soteuudistus.fi/hyvinvointialueiden-perustaminen>